

Jerisjärven Huolto Oy

**SIIRTOLINJASTON RAKENTAMINEN
JERISJÄRVELTÄ MUONION KUNNAN
VERKOSTOON**

HANKESUUNNITELMA 2023

Hankesuunnitelman sisältö

1. Hankkeen julkinen tiivistelmä
2. Hankkeen tarve, tausta, kohderyhmä, hyödynsaajat ja toteutusalue
3. Hakijan esittely ja hankkeen resurssit
4. Hankkeen tavoitteet, tulokset, vaikutukset sekä seuranta ja raportointi
5. Hankkeen toteutus, aikataulu ja riskit
6. Hankkeen laajempi viitekehys
7. Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi ja kestävän kehityksen edistäminen
8. Toiminnan jatkaminen ja tuen kohteen ylläpitosuunnitelma
9. Hankkeen viestintä ja tiedottaminen

1. Hankkeen julkinen tiivistelmä

Hankkeessa rakennetaan veden ja jäteveden siirtolinjasto Jerisjärveltä Muonion kunnan verkostoon. Rakennushanke toteutetaan kiinteähintaisena kokonaishintaurakkana, jossa pää toteuttajana toimii putkiston urakoiva yritys. Hankkeeseen valitaan rakennuttajakonsultti, joka toimii projektipäällikkönä, sekä työturvallisuuskoordinaattorina. Rakennuttajakonsultti vastaa työnaikaisesta valvonnasta ja on tilaajan edunvalvoja. Siirtolinjaston rakentamishanke toteutetaan vuosien 2023-2024 aikana. Rakentamisvaihe aloitetaan keväällä 2024 ja hankkeen on määrä valmistua joulukuuhun 2024 mennessä.

Hankkeen lopputuloksena Jerisjärven alueen jätevedet johdetaan Muonion kunnan ylläpitämälle jätevesien puhdistamolle siirtolinjastoa pitkin. Talousvesi siirretään niin ikään Muonion kunnan verkosta Jerisjärven Huolto Oy:n asiakkaille. Jerisjärven Huolto Oy luopuu omasta jäteveden käsittelystä ja lakkauttaa olemassa olevan, teknisen käyttöikänsä ylittäneen pienpuhdistamon sekä luopuu tai supistaa talousveden tuotantoa. Hanke parantaa arviolta 520 henkilön vesihuoltoa Jerisjärven alueella. Hanke parantaa myös ympäröivien alueiden, kuten Kutunivan ja Keimiöniemen alueiden vesihuollon järjestämisen mahdollisuuksia merkittävästi. Siirtolinjaston suunnittelussa on huomioitu mahdolliset myöhemmin rakentuvat lähialueiden vesihuoltohankkeet suunnittelemalla putkistosta riittävän suuri. Tämä mahdollistaa lähialueiden liittymisen linjastoon muuttamatta nyt rakennettavan linjaston putkikokoa.

Jerisjärven Huolto Oy:n toiminta-alue ja hankkeen rakennusalueet rajautuvat Natura-alueeseen. Siirtolinjaston rakentaminen ja Jerisjärven Huolto Oy:n siirtyminen suuremman yksikön asiakkaaksi edistää vesistöjen ja maaperän suojelun tavoitteita vähentämällä merkittävästi saastumisen ja ympäristökuormituksen riskejä. Vesihuollon yleinen kehityssuunta on luopua pienistä paikallisesti toimivista jätevedenpuhdistamoista ja keskittää toimintaa suurempiin yksiköihin. Hanke syventää ja lisää Jerisjärven Huolto Oy:n ja Muonion kunnan vesihuoltolaitosten yhteistyötä, johon myös kansallisessa vesihuolto-ohjelmassa toimijoita kannustetaan. Suurempien yksiköiden tuottavuus on sekä taloudellisesti, että puhdistustulosta tarkastellen, parempi ja lopputulos laadukkaampi kuin pienempien yksiköiden. Suuremmissa yksiköissä varajärjestelmät häiriöiden varalle ovat paremmat sekä henkilökunnan koulutustaso ja osaaminen korkeampaa pienempiin laitoksiin verrattuna.

Hankkeen toteuttamiseen haetaan EU:n maaseuturahaston osarahoitusta.

2. Hankkeen tarve, tausta, kohderyhmä, hyödynsaajat ja toteutusalue

Hankkeeseen on ryhdytty alueen vesihuollon kehittämiseksi. Tunnistettuja haasteita yhtiön toiminnassa/alueen vesihuollon järjestämisessä ovat muun muassa:

- yhtiön omistama jätevesien puhdistamo on saavuttanut käyttöikänsä pään,
- jäteveden puhdistamossa käytettävällä tekniikalla on erittäin haastavaa saavuttaa ympäristöluvan ehdoissa vaadittavia puhdistustuloksia,
- alueella on suuria sesongeista johtuvia vaihteluita virtaamassa, mikä huonontaa puhdistustulosta,
- jätevesien puhdistuslaitos on herkkä häiriöille, kuten rasvalle tai kemikaaleille, jotka vaikeuttavat puhdistusprosessia ja heikentävät puhdistustulosta,

- jätevesien puhdistuslaitosta koskeva ympäristölupa vanhenee vuonna 2028, eikä nykyiselle jätevesienpuhdistusjärjestelmälle tulla uutta ympäristölupaa myöntämään,
- jätevesien puhdistaminen vaatii runsaasti veden käsittelyn osaavaa henkilöresurssia, ei kuitenkaan kokopäiväisesti.

Tunnistettujen haasteiden perusteella on todettu, että yhtiön ja sen hallinnoiman jätevedenpuhdistamon toiminta omana yksikkönään ei ole luotettavaa, eikä toiminta ole kestäväällä pohjalla taloudellisesti ja ympäristövaikutukset huomioiden.

Siirtolinjaston rakentamishanke on jatkoa kehittämishankkeelle 175800 Jerisjärven vesihuollon kehittäminen (toteutus vuosina 2021-2023). Hankkeessa kartoitettiin vaihtoehtot toiminnan kehittämiseen. Pitkällä aikajänteellä taloudellisin ympäristövaikutukset parhaiten huomioiva ratkaisu on liittyä Muonion kunnan vesihuoltoon. Tämän pohjalta nyt rakennettava siirtolinjasto (vesi- ja jätevesilinjasto) suunniteltiin osana hanketta 175800. Siirtolinjaston suunnitelman toteutti Pohjois-Suomen Suunnittelupalvelu Ky. Hankkeen 175800 yhteistyöryhmän osapuolina toimivat Jerisjärven Huolto Oy:n hallitus, Muonion kunta sekä Lapin ELY-keskus. Linjastosuunnittelun yhteistyöryhmässä toimi myös Vesiosuuskunta Aaria.

Siirtolinjaston rakentamishankkeen ensisijainen kohderyhmä ja hyödynsaajat ovat Jerisjärven Huolto Oy:n toiminta-alueen nykyiset asiakkaat 85 kiinteistöä, noin 520 henkilöä.

Jerisjärven Huolto Oy:n nykyinen verkosto kattaa Jerisjärven kylän alueen. Tässä hankkeessa rakennetaan linjasto Jerisjärven tien ja Pallaksen tien risteyksestä, nykyiseltä jätevesien puhdistuslaitokselta, maantielinjaan mukaillen Kutunivan kautta kohti Särkijärven pumppaamoa. Mesopotamiassa, lähellä Toras-Siepin risteystä rakennettava linjasto liittyy Vesiosuuskunta Aarian linjastoon. Liittymäkohta Vesiosuuskunta Aarian linjastoon on rakennettu valmiiksi ko. linjaston rakentamisen yhteydessä. Vesiosuuskunta Aarian linjasto kulkee maantielinjaa mukaillen Muonion kunnan Särkijärven pumppaamolle. Muonion kunnan ja Vesiosuuskunta Aarian kanssa on käyty neuvotteluita ja perustettu yhteistyöryhmä Vesiosuuskunta Aarian linjaston käyttöön saattamiseksi syyskuuhun 2024 mennessä. Jerisjärven Huolto Oy on varannut pääomaa tarvittaessa myös Aarian hankkeen loppuunsaattamiseen. Nyt rakennettavan linjaston toteutusalue on kuvattu liitteessä 1 (Liite 1 Hankkeessa rakennettava linjasto).

Hyödyn saajien piiriin tulevat alueelle rakennettavat uudet kiinteistöt sekä rakennettavan linjaston varrella olevat, Jerisjärven Huolto Oy:n nykyisen toiminta-alueen ulkopuolella olevat ja rakennettavat kiinteistöt. Rakennettavan uuden linjaston varrella on mm. Kutunivan asemakaava-alue, johon on kaavoitettu 18 asuin- tai loma-asuntokäyttöön tarkoitettua tonttia, joiden rakennusoikeus on 350 k-m² kullakin sekä kaksi loma-asuntotonttia 120+150 k-m² kukin, yhteensä 6840 k-m². Kutunivan alueella toimii vähittäiskaupan myymälä/ravintola. Alueella on myös vanhempaa, olemassa olevaa, asuinrakennuskantaa. Alueilla on mahdollisuus liittyä rakennettavaan linjastoon siten, että alueen haltija rakentaa omana hankkeenaan putkiston tontilta nyt rakennettavaan linjastoon.

Hankkeeseen liittyy valmisteilla oleva Äijäniemen ranta-asemakaava, johon on haettu 2400 k-m² rakennusoikeutta majoitustoimintaa ja 800 k-m² rakennusoikeutta ohjelmapalveluiden järjestämiseksi. Alueella on mahdollisuus liittyä rakennettavaan linjastoon siten, että alueen haltija rakentaa omana hankkeenaan putkiston tontilta nyt rakennettavaan linjastoon.

Kutunivan asemakaava-alueen haltija ja Äijäniemen ranta-asemakaava-alueen vuokraoikeuden haltija ovat osoittaneet kiinnostusta siirtolinjaston rakentamishanketta kohtaan ja alueiden haltijoiden kanssa on tehty yhteistyötä. Näitä mahdollisia uusia liittymiä tai niiden maksettavaksi tulevia liittymämaksuja, ei ole huomioitu hankebudjettia (liite 3 budjetti) laadittaessa. ELY-keskus on osoittanut huolensa jätevesien käsittelystä Äijäniemen ranta-asemakaavan valmisteluvaiheessa.

Alueella ei ole muiden toimijoiden järjestämää vesihuoltoa. Jerisjärven alueen vesihuollon kehittämishankkeissa Muonion kunta on ollut ohjausryhmän jäsen sekä osa tiivistä sidosryhmäyhteistyötä, tämä hanke ei siis aiheuta kilpailutilannetta eikä sillä ole kilpailuvaikutuksia.

3. Hakijan esittely ja hankkeen resurssit

Jerisjärven Huolto Oy (0889045-8) on Muonion Jerisjärven kylässä toimiva vesihuoltolaitos, joka on perustettu 1990-luvun alkupuolella. Jerisjärven Huolto Oy:llä on oma talousveden tuotanto ja oma jätevesien puhdistamo. Jäteveden puhdistamo sijaitsee Jerisjärventien ja Pallaksentien risteyksessä olevalla kiinteistöllä. Jätevesien puhdistamo on pääosiltaan alkuperäinen ja se on saavuttanut käyttöikänsä pään. Yhtiö toimittaa ja käsittelee vuosittain 7000-10000 m³ vettä/jätevettä.

Jerisjärven Huolto Oy:n nykyisellä toiminta-alueella on kaksi hotellia, Hotelli Jeris ja Valkikeimiön maja ja 83 yksityisomistuksessa olevaa asuin/lomarakennusta: Kiinteistö Oy Jerisjärven huoneistot (46) ja Kiinteistö Oy Jerisrannan huoneistot (30), jotka ovat pääosin yksityishenkilöiden omistuksessa sekä Jerisjärven rannalla olevat yksityisesti omistettut mökit. Jerisjärven Huolto Oy palvelee arviolta 520 henkilöä. Alueen suurimmat kiinteistöjen omistajat Kiinteistö Oy Jerisjärvi, Kiinteistö Oy Jerisranta sekä Hotelli Jeris ovat käsitelleet siirtolinjaston rakentamishanketta omissa yhtiökokouksissaan erittäin myönteisessä hengessä.

Jerisjärven huolto on ollut kokoava voima alueen toimijoiden keskuudessa ja sen myötä on perustettu myös kiinteä yhteistyö Muonion kunnan kanssa (lukuisia yhteisiä kokouksia) sekä yhteistyöryhmä Muonion kunnan ja Vesiosuuskunta Aarian kanssa Vesiosuuskunta Aarian rakentaman linjaston käyttökuntoon saattamiseksi. Jerisjärven Huolto Oy on tehnyt yhteistyötä Lapin ELY-keskuksen ja ympäristöviranomaisen kanssa hankkeiden tiimoilta sekä pyytänyt ja saanut ohjausta hankkeisiin.

Siirtolinjaston rakentamishankkeeseen on varattu:

- taloudellisia resursseja: oma pääoma 100 000 euroa (10 %), laina 248 930 euroa (25%), maaseudun kehittämisrahaston tuki 648 013 euroa (65 %). Yhteensä 996 943 euroa.
- henkilöresursseja: hankeryhmään kuuluvat projektipäällikkö (rakennuttajakonsultti), yhtiön hallitus, hankepäällikkö sekä hankkeen ohjausryhmä. Ohjausryhmään kuuluu vähintään yksi Muonion kunnan edustaja ja vähintään yksi ELY-keskuksen edustaja.
 - Projektipäällikkö (rakennuttajakonsultti) valitaan tarjouspyyntöjen ja saatavien tarjousten mukaisesti
 - hankepäällikkönä toimii Jerisjärven Huolto Oy:n hallinnosta vastaava henkilö
 - yhtiön hallitus
 - rakennusurakoitsija valitaan tarjouspyyntöjen ja saatavien tarjousten perusteella

- ohjausryhmä: hallitus, projektipäällikkö, hankepäällikkö, Muonion kunnan edustaja/edustajat, ELY-keskuksen edustaja/edustajat
- osaaminen: osaamista ostetaan tunnistetussa laajuudessa mm projektipäällikkö (rakennuttajakonsultti) ja hankepäällikkö, olemassa olevan sopimuksen mukaisesti
- aikaresurssi: rakentamishanke toteutetaan vuosien 2023-2024 aikana. Aikataulu liitteenä 2 (liite 2 aikataulu)

4. Hankkeen tavoitteet, tulokset, vaikutukset sekä seuranta ja raportointi

4.1. Hankkeen tavoitteet, tulokset ja vaikutukset

Hankkeen tavoitteena on liittää Jerisjärven alue Muonion kunnalliseen vesihuoltoon ja lakkauttaa aluetta palveleva pienpuhdistamo, joka on saavuttanut käyttöikänsä pään. Hanke syventää ja laajentaa Jerisjärven Huolto Oy:n ja Muonion kunnan yhteistyötä. Toimijoiden yhteistyön syventäminen nähdään Kansallisessa vesihuoltouudistuksessa kehittämisen avainasiana. Hankkeen tuloksena alueen vesihuolto saatetaan nykyaikaiselle tasolle talousveden toimittamisen ja eteenkin jätevesien käsittelyn osalta. Hankkeella on suuri vaikutus Jerisjärven alueen asukkaisiin, elinkeinoelämään ja herkkään, suojeltuun ympäristöön/luontoon. Hankkeen tulos tarjoaa luotettavan, taloudellisen ja pitkäaikaisen ratkaisun alueen vesihuollon järjestämiseksi. Hanke on osana mahdollistamassa ympäristöarvot huomioivia investointeja alueelle.

4.2. Hankkeen Seuranta ja raportointi

- Projektipäällikkö raportoi hallitukselle työmaan etenemisestä, poikkeamista yms. viikoittain valvontapäiväkirjalla. Valvontapäiväkirja toimitetaan hallitukselle sähköisesti (esim. sähköposti) tai käytetään sähköistä valvontapäiväkirjaa. Raportointitapa sovitaan sopimusneuvotteluissa.
- Rakennusurakoitsija pitää työmaapäiväkirjaa päivittäin ja raportoi työmaan etenemisestä, olosuhteista ja muista asioista valvojalle vähintään työmaakokousten ja valvontakäyntien yhteydessä. Valvoja tarkastaa työmaapäiväkirjan valvonnan yhteydessä.
- Työmaakokouksia pidetään tarpeen mukaan. Kokouksista laaditaan pöytäkirja, joka talletetaan hankkeen dokumentteihin yhtiön sähköiseen arkistoon.
- Hankkeen etenemisestä raportoidaan tukipäätöksen, saatavan ohjauksen ja sopimusten mukaisesti mukaisesti ELY-keskukselle ja ohjausryhmälle.
- Hankkeen seurantatiedot talletetaan Hyrrä-palveluun tukipäätöksen ohjeistuksen mukaisesti.
- Ohjausryhmä kokoontuu tarpeen ja sopimuksen mukaan. Ohjausryhmän kokouksista laaditaan pöytäkirja, joka talletetaan hankkeen dokumentteihin yhtiön sähköiseen arkistoon.
- Yhtiön hallitus kokoontuu tarpeen ja yhtiökokouksen ohjeistuksen mukaan. Kokouksista laaditaan pöytäkirja, joka hanketta koskevien päätösten osalta talletetaan hankkeen dokumentteihin yhtiön sähköiseen arkistoon. Hallitus raportoi hankkeesta edelleen Jerisjärven Huolto Oy:n yhtiökokoukselle tarvittavassa laajuudessa.
- Rakennusvaiheen valmistuttua hankkeesta laaditaan loppuraportti.

5. Hankkeen toteutus, aikataulu ja riskit

5.1. Hankkeen toteutus ja aikataulu

Hanke toteutetaan vuosien 2023-2024 aikana. Aikataulu liitteenä 2.

Tarjouspyynnöt linjaston rakentamisesta sekä rakennuttamisesta tehdään syksyn 2023 aikana. Kilpailutuksen tekee Pohjois-Suomen suunnittelupalvelu Ky, joka tuntee alueen toimijat. Näin voidaan parhaiten varmistua siitä, että tarjouksen jättävillä yrityksillä on kokemusta vastaavista hankkeista, he ovat niitä menestyksekkäästi hoitaneet ja heillä on realistinen mahdollisuus toteuttaa kyseessä oleva hanke. Rakennushanke toteutetaan kiinteähintaisena kokonaishintaurakkana, jossa päätoteuttajana toimii putkiston urakoiva yritys. Hankkeeseen valitaan rakennuttajakonsultti, joka toimii projektipäällikkönä, sekä työturvallisuuskordinaattorina. Rakennuttajakonsultti vastaa työnaikaisesta valvonnasta ja on tilaajan edunvalvoja. Työn vaiheet ja peittyvät rakennusosat dokumentoidaan huolellisesti ja tiedot tallennetaan Jerisjärven Huolto Oy:n sähköiseen arkistoon.

Hankepäällikkö vastaa rahoitustarjousten pyytämisestä. Rahoitusta haetaan ”vapaasta markkinasta” ja kunnalliselta toimijalta hankebudjetilla määritelty määrä. Jerisjärven Huolto Oy:n omaisuus toimii lainan vakuutena. Jerisjärven Huolto Oy sijoittaa hankkeeseen omaa pääomaa hankebudjetilla määritellyllä tavalla ja määrällä. Hankebudjetti liitteenä 3.

Rakennuttajakonsultin ja urakoitsijan valinta sekä päätös lainan ottamisesta tehdään hallituksen esityksestä Jerisjärven Huolto Oy:n yhtiökokouksessa tammi-helmikuussa 2024.

Hankkeen rakennustyöt käynnistetään touko-kesäkuussa 2024. Rakennustyö tehdään suunnitelman Pohjois-Suomen Suunnittelupalvelu Ky 7.2.2023 mukaisesti. Suunnitelma sisältää tiedot muun muassa linjastosta, tarvittavista louhinnoista, pumppaamoista, siltakohdan ylityksestä ja sähkökeskuksista. Rakennusvaiheen keston arvioidaan olevan noin kuusi (6) kuukautta, aikataulu tarkentuu neuvotteluissa urakoitsijan kanssa.

Rakentamisalueen maasto on laajasti tutkittu ja riskejä kartoitettu. Kallioalueet on kartoitettu ja niiden louhimiseen ja suureen viemäriin nostokorkeuteen on varauduttu suunnittelussa. Rakennusurakoitsijan vastuulle sisällytetään lopullisten piirustusten teettäminen osana rakennusurakkaa. Lopulliset piirustukset talletetaan yhtiön arkistoon. Kaivoista, pumppaamoista ja muista tärkeistä pisteistä tallennetaan GPS-pisteet yhtiölle toimitettavaan kartastoon, joka niin ikään tallennetaan yhtiön arkistoon myöhempää käyttöä varten.

Rakentamisvaiheen riskejä pyritään hallitsemaan täsmällisillä urakkaneuvotteluilla, vastuunjakotaulukoilla sekä läpi projektin kestäväällä hyvällä yhteistyöllä. Kustannukset, jotka eivät sisälly kiinteään urakkasummaan, kuten louhintamäärät pyritään laskemaan mahdollisimman realistisesti. Yksikköhinnat sovitaan urakkaneuvotteluvaiheessa.

Siirtyminen Muonion kunnan verkoston käyttäjäksi tapahtuu viimeistään joulukuussa 2024. Aikataulu tarkentuu urakkaneuvotteluissa urakoitsijan kanssa. Jerisjärven Huolto Oy:n sisäinen verkosto on valmis eikä kiinteistökohtaisia liittymiä tarvitse nykyisten asiakkaiden osalta rakentaa tai muuttaa. Omasta tuotannosta voidaan siirtyä Muonion kunnan verkon käyttäjäksi nopeasti ja joustavasti, mikä lyhentää rakentamiseen käytettävää aikaa ja taloudellista riskiä.

Tämä hanke päättyy, kun vesi- ja jätevesi on kytketty Muonion kunnan verkkoon, hankkeen raportointi on tehty ja ohjausryhmä on käsitellyt hanketta koskevan loppuraportin.

5.2. Hankkeen riskit

Hankkeen riskeinä on tunnistettu:

1. Projektin johtoon liittyvät riskit: projektipäälliköllä ja hankepäälliköllä tulee olla kokemusta vastaavista hankkeista. Heidän tulee tuntea toimintamallit, joita tällaisissa rakennushankkeissa käytetään, heillä tulee olla johdon tuki ja käytössään riittävät apuvälineet. Mikäli edellä mainituista osa tai kaikki eivät toteudu, on riskinä projektin viivästyminen, väärin tekeminen, loppudokumentoinnin puutteellisuus, päätöksenteon hitaus tai päätöksen teon vajavaisuus. Riski vältetään projektin johdon valintatilanteessa tarkastamalla ehdokkaiden aiempi työkokemus myös kontaktoimalla aiemmat toimeksiantajat sekä haastattelemalla hakijat.
2. Resurssointiin liittyvät riskit: hankkeelle tulee varata riittävästi resursseja (taloudellinen, henkilöresurssi, osaaminen). Avainhenkilöt tulee tunnistaa ja välttää tilannetta, jossa hankkeen onnistuminen on yksittäisen henkilön osaamisen tai työpanoksen varassa. Riskiin varaudutaan suunnittelemalla projektiryhmä ja sen viestintäketjut siten, että henkilöillä on resurssi toteuttaa hanke menestyksekkäästi ja dokumentointi toteutetaan siten, ettei tieto jää yhden henkilön varaan.
3. Aikatauluun liittyvät riskit: rakentamiseen liittyvät maatyöt tulee tehdä pääosiltaan sulan maan aikana. Luvitusprosessien hitaus (maanomistajan lupa, vesistön ylitys/alituslupa) voi viivästyttää hankkeen alkua. Tähän liittyvää riskiä voidaan vähentää aloittamalla luvitusprosessit mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Mikäli rakentamistyö alkaa luvituksesta johtuen suunniteltua myöhemmin tai rakentamisen aikana eteen tulee ennakoimattomia tilanteita, voivat ne viivästyttää rakentamista siten, että osa rakentamisesta joudutaan tekemään lumipeitteen aikana. Tätä riskiä pyritään vähentämään urakkasopimuksessa siten, että työt saataisiin valmiiksi aikataulupoikkeamasta huolimatta. Rakentamisaikataulun tulee olla realistinen ja toteutuskelpoinen.
4. Kustannusriski/rahoitusriski: Jerisjärven Huolto Oy:n omarahoitus tulee järjestää siten, että omarahoitus riittää hankkeen läpiviemiseen. Urakkasopimuksen maksuaikataulu tulee laatia siten, että urakasta maksetaan valmiusasteen mukaisesti. Osa rahoituksesta järjestetään lainarahoituksena, johon liittyy riski korkotason arvoitua nopeammasta noususta. Korkotason nousuun varaudutaan Jerisjärven Huolto Oy:n kassabudjetin laatimisessa.
5. Ennakoimaton riski (esim. luonnonilmiö). Raportoitava ja opittava

Taulukko 1: hankkeen riskit

Riskin kuvaus	Seuraus, jos riski toteutuu	Toimenpiteet riskin poistamiseksi/vähentämiseksi	Vastuutaho
Linjastosuunnitelma puutteellinen, detaljeja puuttuu	1) hanke viivästyy 2) kustannukset nousevat	1) projektipäällikkö tarkastaa suunnitelmat ennen	Projektipäällikkö, suunnittelija

		rakennustyön aloittamista 2) suunnittelija vastuutetaan jatkamaan hankkeessa myös rakennusaikana 3) Sopimustekniikka ja täsmälliset urakkaneuvottelut	
Avainhenkilöiden vaihtuminen	1) tieto ei siirry uusille avainhenkilöille 2) hanketta koskeva hiljainen tieto häviää	1) hankkeen jatkuva ja täsmällinen dokumentointi 2) hankeryhmän sisäinen viestintä	kaikki hankkeessa mukana olevat tahot
Lupaprosessin hitaus	Tarvittavia lupia ei saada riittävän aikaisin -> rakentaminen viivästyy	1) Pidetään luvasta vastaavat osapuolet tietoisena hankkeen etenemisestä. 2) Luvat vireille mahdollisimman aikaisessa vaiheessa	Hankepäällikkö, suunnittelija
Rakentaminen ei ala aikataulun mukaisesti	1) talven tulo viivästyttää hankkeen valmistumista 2) jätevedenpuhdistamo joudutaan ylläpitämään pidempään, mahdolliset investoinnit	1) Tarvittavat sopimukset tehdään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa 2) realistinen, toteutuskelpoinen aikataulus	Hankepäällikkö, projektipäällikkö
Kustannusten nousu	Kassavaranto ehtyy, maksuviivästykset ja niistä aiheutuvat kustannukset	Urakkasopimus kokonaishintaurakkana, hintojen sopiminen etukäteen	Projektipäällikkö, hankepäällikkö, hallitus
Viestintäriski	1) osapuolet eivät saa tietoa mitä tarvitsevat 2) tietämättömyydestä johtuvat poikkeamat työsuorituksessa 3) työskentely ei ole koordinoitua ja siten tehokasta	1) tiedonkulku varmistetaan osapuolten välisin sopimuksin 2) katselmuksia ja kokouksia pidetään säännöllisesti ja dokumentoidaan huolellisesti 3) tapahtumien ylöskirjaaminen vastuutetaan osapuolille	kaikki hankkeen osapuolet

		4) käytetään sähköisiä, helpostikäytettäviä kanavia ja välineitä	
--	--	--	--

6. Hankkeen laajempi viitekehys

Hankkeen rakennusalueet rajautuvat Natura-alueeseen. Jerisjärvi, joka Jerisjärven kylän, Kutunivan ja Äijäniemen osalta on valuma-aluetta, on tunnistettu vesistöltään herkäksi. Matalana vesistönä se on helposti haavoittuva. Hanke edistää vesistöjen ja maaperän suojelun tavoitteita vähentämällä merkittävästi saastumisen ja ympäristökuormituksen riskejä. Pallaksen tunturialue sijaitsee noin 15 km päässä hankealueesta. Muonion kunnan rakennuskanta kasvaa kohti Pallaksen tunturialuetta, mikä on tunnistettu myös Muonion kunnan toimielimissä. Muonion kunta on käynnistänyt ”master plan” hankkeen alueelle. Master plan-hankkeessa on tarkoitus kartoittaa alueen tulevaisuuden mahdollisuuksia ja vaatimuksia pitkällä aikajänteellä, mikä sisältää vesihuoltotarpeiden arvioinnin ja kehittämisen ja osaltaan tähtää Kansallisessa vesihuoltouudistuksessa tarkoitettuun alueelliseen yleissuunnitteluun.

Hankkeen vaikutusalueella on matkailua ja matkailua palvelevaa toimintaa ja muita elinkeinoja, joita nyt rakennettava linjasto suoraan tai välillisesti palvelee.

”Toimiva vesihuolto on välttämätöntä kaikille Suomen asukkaille, edellytys elinkeino-elämälle sekä myös muiden välttämättömyyspalveluiden kuten terveydenhuollon toiminnalle.” (Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelma, Maa ja metsätalousministeriön julkaisuja 2021:7)

Linjaston suunnittelussa on huomioitu mahdolliset myöhemmin rakentuvat lähialueiden vesihuoltohankkeet suunnittelemalla putkistosta riittävän suuri. Tämä mahdollistaa lähialueiden liittymisen linjastoon muuttamatta nyt rakennettavan linjaston putkikokoa.

”Kiristytvä EU-lainsäädäntö tuo vesihuoltolaitoksille uusia vaatimuksia liittyen mm. energia-tehokkuuteen, ravinteiden kierrättämiseen sekä kyberturvallisuuteen. Tällä hetkellä implementoidaan tarkistettua juomavesidirektiiviä, mikä tuo vesihuoltolaitoksille uusia vaatimuksia mm. riskienhallintaan ja tiedottamiseen. Arvioitavana oleva verkko- ja tietoturvadirektiivi (NIS) kiristää osaltaan kriittisten toimijoiden tietoturva-vaatimuksia. Myös yhdyskuntajäte- vesidirektiiviä uudistetaan, jotta tehostetaan jäteveden puhdistusta ja vähennetään jätevesistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Uudet vaatimukset johtanevat pakostakin uusiin osaamis- ja resurssivaatimuksiin. Kiristyvien vaatimusten on arvioitu kasvattavan tuoreessa investointitarveselvityksessä esitettyjä investointitarpeita vielä lisää ainakin 10 %:lla.” (Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelma, jossa viitattu: Kuulas, A., Renko, T. & Kuivamäki, R. 2020. Vesihuollon investointitarpeet vuoteen 2040. Helsinki. Vesilaitosyhdistyksen monistesarja nro 63, Suomen Vesilaitosyhdistys ry). Jerisjärven Huolto Oy ei näe, että sillä olisi mahdollisuutta vastata viittauksessa esitettyihin tulevaisuuden haasteisiin muuttuvassa toimintaympäristössä ilman Muonion kunnan vesihuollon syvää yhteistyötä, jollainen hankkeen lopputuloksena syntyy.

Vesihuollon yleinen kehityssuunta on luopua pienistä paikallisesti toimivista jätevedenpuhdistamoista ja keskittää toimintaa suurempiin yksiköihin sekä lisätä ja syventää toimijoiden välistä yhteistyötä. Hanke syventää ja lisää Jerisjärven Huolto Oy:n ja Muonion

kunnan vesihuoltolaitosten yhteistyötä. Suurempien yksiköiden tuottavuus on sekä taloudellisesti, että puhdistustulosta tarkastellen, parempi ja lopputulos laadukkaampi kuin pienempien yksiköiden. Suuremmissa yksiköissä varajärjestelmät häiriöiden varalle ovat paremmat sekä henkilökunnan koulutustaso ja osaaminen korkeampaa pienempiin laitoksiin verrattuna.

”Heikosti resurssoitujen vesihuoltolaitosten suuri määrä on kenties suurin yksittäinen syy vesihuoltosektorin haasteisiin. Osalla laitoksista mahdollisuudet järjestää toimintansa pitkäjänteisesti ja ammattitaitoisesti sekä varmistaa henkilö- ja taloudelliset resurssit vesihuoltopalvelujen järjestämiseksi eivät ole riittävät. Vesihuollon rakennemuutosta kohti tarkoituksenmukaisempia ja toimivampia vesihuoltopalveluja tuottavia yksiköitä on edistettävä ja vesihuollon alueellista yhteistyötä kehitettävä.” ja ”Osana Kansallista vesihuoltouudistusta luodaan kannusteita vesihuoltolaitosten yhdistymiseen.” (Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelma, Maa ja metsätalousministeriön julkaisu 2021:7)

Siirtolinjaston rakentaminen ja käyttöönotto parantaa Jerisjärven Huolto Oy:n omaisuuden hallintaa ja kehittää toiminnan laatua Kansallisen vesihuoltouudistus ohjelman mukaisesti.

7. Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi ja kestävä kehityksen edistäminen

Jerisjärven Huolto Oy:n toiminta-alue mukaan lukien siirtolinjaston rakentamisalue on tunnistettu luonnoltaan herkäksi ja suojelua kaipaavaksi alueeksi. Alue sijaitsee Natura-alueen ja Ylläs-Pallastunturin kansallispuiston välittömässä läheisyydessä. Keskittämällä jätevesien käsittely suurempaan yksikköön (Muonion kunnan jätevesien puhdistamo) ja luopumalla omasta, vanhentuneella tekniikalla toimivasta, jätevesien käsittelyjärjestelmästä voidaan ympäristövahinkojen riskiä alueella vähentää merkittävästi. Suuremmissa yksiköissä saavutetaan puhdistustulokseltaan tehokkaampi ja taloudellisesti kannattavampi jätevesien käsittely. Tämä tukee luonnon kestokyvyn säilymistä ja monimuotoisuutta. Keskittämällä toiminta Muonion kunnan jätevesien käsittelylaitokselle ja laajentamalla Jerisjärven Huolto Oy:n toiminta-aluetta, voidaan välttää epävarmojen kiinteistökohtaisten jätevesiratkaisuiden rakentuminen luontoarvoiltaan herkälle alueelle.

8. Toiminnan jatkaminen ja tuen kohteen ylläpitosuunnitelma

Jerisjärven Huolto Oy jatkaa toimintaa kaikilta muilta paitsi tuotannollisilta osin. Hankkeen myötä jätevesien käsittelystä siirrytään jätevesien siirtämiseen. Siirtolinjastoon liittyy useita huoltoja vaativia pumppaamoita, joita huolletaan erillisen huoltosuunnitelman mukaisesti.

Hankkeen myötä oma talousveden tuotanto lakkaa tai supistuu, mutta talousveden osalta linjaston ylläpidon tehtävät sekä pumppaamoiden huolto ja käyttö jäävät Jerisjärven Huolto Oy:n vastuulle. Linjaston ja pumppaamoiden huoltoa tehdään erillisen huoltosuunnitelman mukaisesti.

Jerisjärven Huolto Oy:n alaisuuteen jäävät hankkeen valmistuttua myös: asiakaslaskutus, mittareiden luku ja kiinteistökohtaisten mittareiden ylläpito (tarvittaessa vaihto), verkoston ylläpito sekä verkostossa ilmenevistä poikkeamista vastaaminen omalla toiminta-alueellaan, asiakasviestintä ja uusien liittymien hallinnolliset tehtävät. Yhteistyö Muonion kunnan kanssa syvenee.

Rakennettavaa siirtolinjastoa (viemäri- ja vesilinjastoa) ylläpidetään vuosittaisin huolloin. Huoltoihin tehdään vuosisopimus pumppuhuoltoja tekevät yrityksen kanssa, joka voi huoltaa, ennaltaehkäistä huoltaa ja tarvittaessa korjata linjaston pumppaamot vuosittain tai tarpeen mukaan. Huolto-ohjelman mukaisesti linjastot kuvataan noin 20 vuoden välein tai tarvittaessa tiheämmin. Kuvauksella ja tarvittaessa huuhtelulla ja kuvaamisella varmistetaan linjaston toimintakunto ja pyritään ennakoidaan huoltoon, jolla voidaan estää putkistorikot ja käyttökatkot.

Jerisjärven Huolto Oy:n talous ja hinnoittelu on jo ennen rakennushankkeeseen ryhtymistä määritelty sille tasolle, että se pystyy selviytymään tuloillaan laitoksen toiminnan käyttö ja ylläpitokustannuksista sekä investointikustannuksista pitkällä aikajänteellä. Maksujen kohtuullisuutta arvioitaessa kuluttajan näkökulmasta, voidaan todeta, että ostamalla vesi- ja jätevesien puhdistus suuremmasta, tehokkaammin toimivasta, yksiköstä, voidaan maksuja kohtuullistaa. ”Lainsäädännön vaatimus on, että vesihuoltolaitoksen on pystyttävä kattamaan maksutuloillaan laitoksen toiminnan käytön ja kunnossapidon kustannukset sekä myös investointi- kustannukset pitkällä aikavälillä. Toisaalta maksujen on oltava kohtuullisia ja tasapuolisia.” (Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelma, Maa ja metsätalousministeriön julkaisuja 2021:7) Jerisjärven Huolto Oy:ssä asiakkailta perittäviä maksuja (perus-, käyttö- ja liittymismaksu) tarkastellaan vuosittain.

Nyt tehtävä investointi turvaa tuleville sukupolville luotettavan, turvallisen ja taloudellisesti kannattavan vesihuollon, joka mahdollistaa ympäristön huomioivat investoinnit alueelle.

Muonion kunnan rakennuskanta kasvaa kohti Pallaksen tunturialuetta, mikä on tunnistettu myös Muonion kunnan toimielimissä. Muonion kunta on käynnistänyt ”master-plan” hankkeen alueelle. Master plan-hankkeessa on tarkoitus kartoittaa alueen tulevaisuuden mahdollisuuksia ja vaatimuksia, pitkällä aikajänteellä, mikä sisältää vesihuoltotarpeiden arvioinnin ja kehittämisen ja osaltaan tähtää Kansallisessa vesihuoltouudistuksessa tarkoitettuun alueelliseen yleissuunnitteluun.

Hankkeen vaikutusalueella on matkailua ja matkailua palvelevaa toimintaa ja muita elinkeinoja, joita nyt rakennettava linjasto suoraan tai välillisesti palvelee.

Linjaston suunnittelussa on huomioitu mahdolliset myöhemmin rakentuvat lähialueiden vesihuoltohankkeet suunnittelemalla putkistosta riittävän suuri. Tämä mahdollistaa lähialueiden liittymisen linjastoon muuttamatta nyt rakennettavan linjaston putkikokoa.

9. Hankkeen viestintä ja tiedottaminen

Viestinnän tavoitteena on:

- jatkaa avointa tiedottamista hankkeesta kaikille hankkeen vaikutuspiirissä oleville
- varmistaa hankkeen osapuolten välinen tiedonkulku
- sujuvoittaa ja vahvistaa yhteistyötä hankkeen osapuolien välillä

Viestinnän kohderyhmät ovat nykyiset asiakkaat, rakentamisalueen maanomistajat ja asukkaat, Muonion kunta, ELY-keskus, rakentamishankkeen ohjausryhmä sekä alueen media.

Hankkeen ulkoisesta/sidosryhmä viestinnästä vastaavat hallitus ja hankepäällikkö. Viestintäkanavia ovat sähköposti, posti, alueella julkaistavat sanomalehdet sekä työmaalle asennettava taulu/kyltti. Viestinnän toteuttamisessa pyritään monikanavaisuuteen paremman vasteen saavuttamiseksi. Taulussa tiedotetaan hankkeesta. Taulu/kyltti asennetaan näkyvälle paikalle työmaa-alueelle. Paikasta sovitaan yhteistyössä ELY-keskuksen, Muonion kunnan rakennusvalvonnan ja rakennusurakoitsijan kanssa.

Viestittävät asiat ja aikataulu: rakennustyön aloitus, havaitut poikkeamat, hankkeen eteneminen, hankkeen valmistuminen. Viestinnän tuloksena sidosryhmät ja hankkeen vaikutuksen piirissä olevat tietävät mitä hankkeella tavoitellaan ja mitä hankkeen tuloksena on syntynyt.

Hankkeen sisäisestä viestinnästä vastaavat hallitus, projektipäällikkö, urakoitsija ja hankepäällikkö kukin oman osaamis-/vastuualueensa puitteissa. Viestintävastuut on määritelty kohdassa 4.2. seuranta ja raportointi. Viestintäkanavia ovat asian kiireellisyydestä ja tehdyistä sopimuksista riippuen: sähköposti, puhelin sekä muu henkilökohtainen viestintä, työmaapäiväkirja, projektimuistio, valvontamuistio.

Kaikissa viestinnässä noudatetaan tukipäätöksen viestintäohjetta, jonka mukaisesti kaikessa viestinnässä ja tiedotteissa käytetään EU:n tunnusta ja teksti ”EU:n osarahoittama” ja/tai muu tukipäätöksessä edellytetty teksti.

Tarvittaessa kriisiviestinnästä vastaavat hallitus ja hankepäällikkö noudattaen Jerisjärven Huolto Oy:n varautumissuunnitelmaa.

LIITTEET

- Liite 1 Hankkeessa rakennettava linjasto, linjastokartta
- Liite 2 Aikataulu
- Liite 3 Hankebudjetti
- Liite 3.1. Kustannusarvioluonnos, Pohjois-Suomen Suunnittelupalvelu Ky